

Esitys uudeksi koulutusvastuuksi

Yliopisto/ Ammattikorkeakoulu	Lapin ammattikorkeakoulu Oy
Uusi koulutusvastuu (tutkinto, tutkintonimike, koulutusvastuun täsmennys) ja sen kytkeytyminen korkeakoulun strategiaan valintoihin. Yhteistyö muiden suomalaisten ja ulkomaalaisten korkeakoulujen sekä työ- ja elinkeinoelämän kanssa. Mikäli koulutusvastuuseen kytkeytyy koulutuspolkuja muiden korkeakoulujen kanssa, kuvaus koulutuspoluista ja niihin liittyvistä, yhteistyökorkeakoulujen kanssa sovituista järjestelyistä. Tutkintonimike: Ensihoitaja Ensihoitaja koulutus kytkeytyy Lapin ammattikorkeakoulun strategiaan tulevaisuuden palvelut ja etäisyyksien hallinta. Yksi painopistealueista strategiassa on vaikuttavat palvelut, toimintamallit ja älykkäät ratkaisut hyvinvointityössä. Lapin hyvinvointialueen ensihoidon vastuujohtaja ja ylläkäri Tuomas Hiltunen ja ylihoitaja Meiju Salmela, päivystyksen ja valmiuden vastuualueelta ovat tuoneet esiin ensihoitajien osaajatarpeen lyhyellä ja pitkällä aikavälillä Lapissa. He ovat myös sitoutuneet suunnittelemaan ja toteuttamaan ensihoitajakoulutusta yhteistyössä Lapin ammattikorkeakoulun kanssa. Koulutuksen suunnittelussa huomioidaan työelämässä tarvittava uusi hoidollinen osaaminen ensihoitajilla sekä alueen erityispiirteet. Ensihoitajien koulutustarve on kasvanut, koska ensihoidon tehtävät ovat lisääntyneet noin 5 % joka vuosi vuodesta 2015 alkaen (Kuisma & Hoppu Duodecim, 2022 38(15):1273-). Ensihoitoa haastavat yhteiskunnalliset muutokset sekä kasvava palveluntarve. Väestö ikääntyy ja monisairaiden ihmisten lukumäärä kasvaa. Ensihoitopalvelulta tarvitaan jatkossakin luovia ratkaisuja, joilla vastata kasvavan kysynnän tarpeisiin. Ilmiö on tunnistettu myös maailmanlaajuisesti (O'Meara & Duthie 2018; Thurman ym. 2020). Ensihoidon palveluiden muutos on nähtävissä erityisesti nyt, kun hyvinvointialueet hakevat säästöjä päivystyksellisiin, erityisesti ei kiireellisiin tapahtumiin. Tämä on nähtävissä myös Lapin hyvinvointialueen sopeuttamisohjelmaehdotuksesta. Ensihoidon tilanne- ja hoidon tarpeenarvioinnin merkitys kasvaa päivystystilanteiden hoitamiseen kotona siten, ettei potilaita tarvitse siirtää heti päivystykseen, vaan hoidon tarpeen arviointi ja välitön hoito annetaan kotona. Ensihoitajien hoidollinen osaaminen korostuu. Lapin hyvinvointialueen ensihoidon ylläkäri Tuomas Hiltunen on todennut, että Lapissa on tarkoitus lisätä ensihoidon, kotihoidon sekä kotisairaaloiminnan yhteistyötä päivystyksellisissä palveluissa, potilasohjauksessa sekä vuodepaikkaresurssien käytön ohjaamisessa (Pelastustieto 9.10.2023.) Vuonna 2016 julkaistussa ensihoitopalvelun toiminnan valtakunnallisen selvitystyön loppuraportissa viitattiin myös näkemykselliseen palvelunkehitykseen ja ensihoitohenkilöstön osaamisen kattavampaan hyödyntämiseen (Sosiaali- ja terveysministeriö 2016). Selvitystyön loppuraportissa todetaan, että merkittävä osa koulutuksesta suuntaa hätätilapotilaiden hoitoon ja tavoitteena nähdään uudistuvan ensihoitopalvelun sisällön osaamisvaatimukset laajemmin kuin yksinomaan hätätilapotilaita koskevana sisältönä. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2016.). Vuonna 2021 STM:n ensihoitotyöstä tehdyssä raportissa todetaan, että ensihoitajien tämänhetkinen tehtäväkuva tulisi tunnistaa ja osaamistarpeet kartoittaa, jotta ymmärrettäisiin millaista osaamista työnkuva nykypäivänä edellyttää. Tämän jälkeen tulisi arvioida vastaako tämänhetkinen koulutus toimintaympäristön tarpeisiin. Selvityksessä todetaan, että ensihoitajien työnkuva on yhä vaativampi ja ensihoito on siirtymässä alati hoidollisempaan suuntaan. Nykyisten koulutusvaihtoehtojen ei nähdä tukevan tätä riittävästi. (Sosiaali- ja terveysministeriö & Sisäministeriö 2021.) Lappi on laaja ja olosuhteiltaan moninainen alue erityispiirteineen. Suurin osa Lappia on harvaan asuttua ja välimatkat ovat pitkiä. Lapilla on vahva paikallisidentiteetti ja erityisvastuu saamenkielen ja -kulttuurinmukaisten palvelujen kehittämisessä (Lapin hyvinvointialueen strategia 2023.) Lapin väestön rakenne ja sairastavuus, joka on muuta maata korkeampaa sekä matkailu lisäävät omalta osaltaan osaajatarvetta Lapin ensihoidossa. Haettavalla Ensihoidon koulutusvastuulla vastataan Lapin ammattikorkeakoulussa alueelliseen tarpeeseen ja koulutuksen sisällössä sekä toteutuksessa huomioidaan Lapin alueen erityispiirteet sekä nykyhetken mukainen hoidollinen osaamistarve. Alueellinen kouluttaminen on etu koulutetun työvoiman saatavuuteen Lapissa. Huomioitavaa on, että Lapin ammattikorkeakoulun Rovaniemen yksikköön hakeutuvista hoitotyön opiskelijoista suurin osa on Lapin alueelta ja he myös jäävät alueelle töihin (www.vipunen.fi.)	

Sisäänoton laajuus (aloittajien määrä/v) ja tavoiteltu kokonaisopiskelijamäärä koulutuksen ollessa täydessä laajuudessaan 20 - 25 opiskelijaa joka toinen vuosi. Aloitusvaiheessa 2025 järjestettävä koulutus olisi Hoitotason ensihoidon 30 op. täydennyskoulutus, joka suunnitellaan ja toteutetaan tiiviissä yhteistyössä alueen ensihoidon yksikön kanssa. Alustavana suunnitelma on aloittaa tutkintoon johtava koulutus syksyllä 2026.	
Edellytykset uuden koulutusvastuun toteutukselle (investointi- ja kehittämissuunnitelma): 1) Uuden koulutusvastuun edellyttämät panostukset opetus- ja tutkimushenkilöstöön; rekrytointisuunnitelma sekä mahdolliset henkilöstöresurssien uudelleen kohdennukset korkeakoulun sisällä. Aloitusvaiheessa rekrytointitarvetta ei ole. Lapin ammattikorkeakoulun hoitotyön lehtorina toimii tällä hetkellä ensihoitajakoulutuksen saanut henkilö, jolla on työkokemusta hoitotason ensihoidon tehtävistä. Lisäksi hoitotyön koulutuksessa on useita akuutti- ja tehohoitotyön lehtoria, joiden osaamista ensihoidon koulutuksessa hyödynnetään. Lapin amk on toiminut suomen ERC -koulutuskeskuksena vuodesta 2022, järjestäen mm. ADVANCED LIFE SUPPORT (ALS) -koulutuksia alan johtavien ensihoitolääkäreiden ja kouluttajien kanssa. Ensihoitaja koulutuksessa tullaan hyödyntämään tätä verkostoyhteistyötä. Ensihoitaja koulutus tullaan suunnittelemaan ja toteuttamaan Lapin hyvinvointialueen ensihoidon kanssa yhteistyössä. Jatkossa tutkintokoulutuksen käynnistytessä rekrytointitarve on yksi lehtori. 2) Uuden koulutusvastuun mukaisen toiminnan kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma vuositasolla vähintään kaksi kertaa haettavan koulutusvastuun tutkinnon tavoitteellinen suoritus aika? (esityksen liitteeksi) Kustannusarvio esityksen liitteenä	
Perustelut korkeakoulun profiiliin ja valtakunnallisten koulutustarpeiden näkökulmasta: Kuinka uusi koulutusvastuu vahvistaa korkeakoulun opetuksellista ja tutkimuksellista profiilia? Mitkä ovat vaikutukset korkeakoulujen väliseen yhteistyöhön ja työnjakoon? Ensihoidon koulutus mahdollistaa, vahvistaa ja monipuolistaa Lapin ammattikorkeakoulun opetuksellista ja tutkimuksellista profiilia. TKI -toiminnan kautta Lapin ammattikorkeakoulu voi osaltaan tuoda niin kansalliseen kuin kansainväliseenkin yhteistyöhön vahvaa arktisen alueen erityispiirteiden huomioivaa osaamista ensihoidossa ja olla mukana kansallisesti ensihoidon koulutuksen kehittämisessä.	
Ehdotus uuden koulutusvastuun voimaantuloajankohdaksi ja koulutuksen käynnistymisen aikataulu	Vuoden 2025 aikana ja aloitus syksyllä 2025 täydennyskoulutuksena. Ensimmäinen sisäänotto tutkintoon johtavassa koulutuksessa v 2026.
Lisätietoja	Osaamisalajohtaja Hannele Keränen
Yhteyshenkilö	Suunnittelupäällikkö Lauri Herva puh. 040 827 1496